

Kupil je konjiča berzdega
Ino tud' puško in sablico;
Na koncu je imela pangelc zlat,
Lih kakor ga ima višji soldat.
Se Lenčica hitro usuknila,
Na konjiča urno je smuknila.
Je Lenčica dalječ dirjala,
Dalječ oj dalječ v ravno poljé.
Višji soldat v lini stoji
In takó pravi ter govori:
„Sem spoderči Rožmanov soldat;
Žensko teló je preserčó
Možko teló je prelepó;
Mi ga pa moramo skušati.
Peljimo ga h konjskim berzdam tje,
Če je to res možko teló
Bo berzde rado prebiraló,
Če je pa žensko to teló,
Jih še ne bo pogledalo.“
Ona je berzde prebiralá,
Svojemu konjiču je eno kupila.
Višji soldat še govori:
„Mi ga pa moramo skušati,
Štenge mu z lojem namažimo;
Če je to res žensko teló
Bo gori in doli po štengah šlo,
In se bo mílo zajokalo;
Če je pa to možkó teló,
Bo gori in doli po štengah šlo
Pa kerhko bo zašentalo.

Je Lenčica gori in doli šla
Pa je kerhko zašentalá.
Višji soldat še govori:
„Meni je prišlo pismo tak,
Da bomo šli vsi v pare spat,
Z menoj bo pa šel Rožmanov soldat.“
Alenčica pravi in govori;
Če pa gremo, le pojmo,
Orožje med nama ležalo bo,
Kdor mene skušal bo
Orožje moje skušal bó.“
Višji soldat še govori:
Kdor bo preplul veliko vodó,
Veliko vodó, vodó Donavo,
Spet lahko domú bo potlej šel.
Preplula je ona veliko vodo,
Veliko vodó, vodó Donavo.
Ko je priplula unkráj vodé
Snela je kapico doli z glavé;
Po herbtu ste padle ji kite dve,
Oj kitice dve, kot gajžle dve.
Višji soldat še govori:
„Do zdaj si bila moj berhki soldat,
Od zdaj boš pa žena moja.“
Alenčica pravi in govori:
„Kar je rečeno, je storjeno,
Jest pa zdaj spet domú bom šla
Imam domá jest grunte trí
In tudi goršega, kakor si tí.“

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah priobčuje D. Terstenjak.)

I. Zvezde.

O zvezdah pripovedujejo štirski Slovenci, da so varovkinje živih. Kedar se človek narodí, užge Bog novo luč na nebesu; kedar pa človek umerje, se zvezda uterne in ugasne.

II. Sojenice.

Sojenice sodijo krivice ljudi. Dobile so kedaj tatú, kateri je ukradel pšenico in grozdje. To je pa največi greh, ker se pšenica in grozdje rabi pri sv. meši. Sojenice so ga obsodile, da je mogel vsak dan trikrat plavati čez Muro. Vsred Mure je bil stražen pondirek (mislim, da beseda pomenja ponirek od „nirati, submergere“). Tam ga je htela prijeti gerda kosmata pošast in potegniti v globoki brezden. Pa obsojenec je imel pri sebi podobico majke božje bistrške in je srečno prestal naloženo kazen.

III. Rusalke.

Štirski, krajnski in koroški Slovenci ne poznajo več Rusalk; ali sosedni brati prek Mure še vedó povedati o njih. Saj se še binkušna nedelja pri njih velí risalska, kakor se lahko bere pri Kuzmiču. Rusalke so v zeleno oblečene, imajo zelene šolnje, zelene godeše in zelene vlasí. Godeše, bergešam podobne, so bile kedaj nekako žensko oblačilo; še nemški Ulrich Lichtensteinski ga omenja v svojem ljubeznem spevu: „Godesche ein windisch weiber kleidt“.

Rusalke prebivajo po narodnih povestih v globočini bistrih vodá, so zmirom mlade, in če dobé mladenča v svojo domovino, zmirom ostane mlad. Kdor se jim posmehuje, kedar si češejo ob bregu vode zelene vlasí, gorjé mu, če ga dobé: do smerti ga ščegečejo. Na belih ptičih jašejo večkrat po noči v zelene gore, ker tam so Beliči, njihovi ljubčeki, kateri stražijo suho zlató. Pri njih ostajajo celo noč, in zjutra, kedar žene Dagona zlate ovčice na planinske pašnike, jašejo spet na belih ptičih nazaj v svoje vodno kraljestvo. Dagona je ob morju domá in posebno za ljubo imá zelenega lovca. Prinese mu zlato serno, če je čaka pred solnčnim izhodom na stermni gori.

Pravijo, da je bil svoje dni zelen lovec dolgo čakal Dagona; ker pa se je kadila huda megla, ni prignala na pašo ovčic. On pa je obljubil za tisti dan mogočnemu kralju zlato serno, če mu da za ženo svojo hčer. Kralj reče: ob dvanajstih mora stati živa na mizi, ako pa ne, moraš dati, namesto poroke, glavo pod sekiro. Lovec ves žalosten se prekopicne v brezden in raztreši si glavo. Na večer je okoli grada mlado tele bleketalo. Princesinja je spoznala, da je to lovčeva duša, in celo noč je prejokala. Kralj je dal svete meše brati, in telečjega bleketanja ni bilo več slišati.

Mihél Speranski.

△ Za cesarice Katarine II. je živel na Ruskem pop po imenu Gramatine v neki vasič poglavarstva Vladimirskega. Popi „pravoslavne“ vere se smejo ženiti (toda se morajo poročati, preden jih posvetijo). Pop Čerkutinski — Čerkutino se je zvala namreč vas — je živel s svojo ženico srečen in vesel. Pervi dan leta 1772 mu je dal Bog sinka, ki je vokal, kakor — vsako dete. Kdo bi bil mislil ondaj, da bo Mihec kedaj tako imeniten mož! Oča in mati sta ga lepo redila in skerbno učila. V dvanajstem letu je zveršil male šole tako dobro, da so se čudili razumu tega deteta vsi učitelji.

Po stari šegi nadevajo na Ruskem otrokom meščanskim in duhovskim, kedar spolnijo srednje (latinske) šole, posebne priimke. Najboljšim učencom jih izbirajo učitelji. Tak priimek, ki ga verlemu učencu učitelj izbere, je učencu velika čast, ne le za nekdanje, ampak tudi za prihodne čase, s tem namenom, da bi ga spodbujala vedno k prid-